

бирці. Якщо ж втрата багажу все ж відбулась, варто проявити свою ініціативу та активність, аби дійсно отримати компенсацію.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>.

2. Авіаційні правила України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу» від 26 лист. 2018 р. № 1239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19#Text>.

3. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень від 19 жовт. 1960 р. № 995_18. Ст. 20. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_181#Text.

4. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV, ред. від 16 серп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

УДК 656.7.074:341.354 (043.2)

Кириченко В.В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Толкачова І.А., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ДОМАШНІХ ТВАРИН ПОВІТРЯНИМИ СУДНАМИ

З кожним роком авіаційний транспорт стає все більш поширеним серед населення, отже постала необхідність детальнішого правового забезпечення всіх питань, з якими сторони можуть зіткнутися в процесі авіаперевезення. Одним з таких питань є транспортування домашніх тварин на бортах літаків за кордон, тому важливо бути обізнаними в особливостях міжнародного авіаційного перевезення домашніх тварин згідно з чинним законодавством.

Перш за все, варто наголосити на тому, що не всі авіакомпанії, як наприклад лоукостери «WizzAir» дозволяють подорожі з домашніми тваринами. Але така заборона не є порушенням закону, адже чинним законодавством не встановлено обов'язку авіаперевізників до здійснення транспортування тварин. Відповідно до Правил повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу затверджених Наказом Державної авіаційної служби України від 26 листопада 2018 р. № 1239, виняток становить перевезення службових тварин (зазвичай, собаки-поводиря). Пасажирів, яких супроводжує собака-поводир, розміщують на місцях, де є вдосталь простору для розміщення собаки-поводиря, неподалік від запасного виходу. Собака-поводир та службові тварини перевозяться

безкоштовно [1]. Тварини, перебування яких у салоні літака вважається необхідним за рекомендацією лікаря (для емоційної підтримки в салоні літака) також можуть бути перевезені безкоштовно, за виконання всіх загальних вимог перевезення тварин та за наявності підтвердження від лікаря необхідності супроводу такою твариною [2]. Для інших домашніх тварин встановлюється фіксована вартість перевезення, яка не входить до норми багажу.

Відповідно до Правил повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу, українські авіаперевізники, які здійснюють регулярні пасажирські перевезення зобов'язані затвердити власні правила авіаперевізника державною мовою за попереднім їх погодженням з Державною авіаційною службою України [1]. Таким чином, перевезення тварин на борту повітряних суден регулюється власними правилами авіакомпаній. Такі правила неодмінно мають відповідати як чинному законодавству про авіаперевезення багажу та транспортування тварин, так і положенням законодавства про належне поводження із тваринами.

Як приклад, розглянемо особливості міжнародного перевезення домашніх тварин на борту літаків провідної української авіакомпанії «МАУ» (Міжнародні Авіаційні Перевезення). «МАУ» здійснює перевезення лише котів та собак як в салоні літака (до 10 кг), так і в багажному відділенні (до 75 кг). Не дивлячись на те, що на бортах літаків «МАУ» дозволено перевезення тварин, пасажир зобов'язаний заздалегідь попередити перевізника про транспортування на борту повітряного судна тварини і узгодити всі нюанси. Пасажир, котрий перевозить літаком тварину має бути повнолітнім і бути повністю відповідальним за неї під час перевезення [2]. Тобто, авіаперевезення тварин літаками «МАУ» здійснюється виключно під особисту відповідальність їх власників. Таким чином, перед польотом власники тварин мають провести належну підготовку своїх улюбленців задля того, аби повітряна подорож не нанесла шкоди їхньому здоров'ю.

Тварини мають транспортуватися у спеціальних контейнерах. Відповідно до Європейської Конвенції про захист тварин при міжнародному перевезенні (далі – Конвенція), контейнери для транспортування тварин мають маркування, яке вказує на наявність живих тварин, і знак, який вказує вертикальне положення. Контейнери повинні легко чиститися, виключати втечу тварин, а їх конструкція повинна забезпечувати безпеку тварин. Контейнери також допускають проведення огляду та догляд за тваринами і укладаються таким чином, щоб не перешкоджати вентиляції [3]. У

своїх вимогах до контейнера для перевезення тварин «МАУ» встановила відповідні габарити, яким він має відповідати, а також зазначила, що кожна тварина в контейнері повинна мати достатньо місця аби вільно вставати, сідати на повний зріст, повертатися і лягати. Окрім цього, власникам необхідно забезпечити тварин водою та їжею на час поїздки. Застосування транквілізаторів та заспокійливих ліків не рекомендується, окрім випадків, коли вони були призначені ветеринаром [2].

Відповідно до пункту 2 статті 6 Конвенції, вентиляція і обсяг простору повинні відповідати умовам перевезення і враховувати особливості видів тварин, що перевозяться. Тому, власникам тварин необхідно звертати увагу не лише на технічну підготовку до їх авіаперевезення, а і на фізіологічні особливості виду та породи тварини. Так, власникам собак-брахіцефалів (порід собак, у яких сплющений ніс, через що вони мають певні проблеми з диханням на висоті) рекомендується утриматись від перевезення тварини у багажному відділенні, де вентиляційна система значно гірша, ніж у салоні.

Відомий випадок загибелі 38 цуценят комерційного призначення на рейсі «МАУ» Київ-Торонто 13 червня 2020 року. Тварини перевозилися у багажному відділенні, по троє цуценят в контейнері. Згідно тверджень персоналу «МАУ», перевезення здійснювалось з дотриманням усіх правил. Слідство триває, але фактом є те, що загиблі тварини відносились до брахіцефалів і потребували більш серйозної підготовки до їх перевезення [4]. Тому, імовірно, саме неврахування фізіологічних особливостей тварин призвело до їх загибелі.

Отже, проаналізувавши деякі особливості перевезення тварин на бортах повітряних суден, можна зазначити, що питання авіаперевезення тварин добре врегульовано не лише нормами національного законодавства, а й положеннями власних правил авіакомпаній. На прикладі практики діяльності «МАУ» було визначено, що першочергово про благополуччя тварин мають піклуватися їхні господарі і робити все можливе і необхідне для того, щоб їх домашні улюбленці почували себе комфортно та безпечно під час подорожі. Правила перевезення тварин є дуже суворими та чіткими і це правильно, адже в неприродних для тварин умовах, лише людина здатна їх захистити та допомогти.

Література

1. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: Наказ

Державної авіаційної служби від 26 лист. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19#Text>

2. Перевезення тварин. URL: <https://www.flyuia.com/ua/ua/information/traveling-with-pets>.

3. Європейська конвенція про захист тварин при міжнародному перевезенні (редакція від 10.05.1979 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_227#Text.

4. Поліція розслідує загибель 38 цуценят у літаку МАУ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2020/06/20/7256496/>.

УДК 347.859 (091) (043.2)

Клімук О.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Початок минулого століття, на жаль, не може відзначитися наявністю норм і принципів, які були б спрямовані на регулювання діяльності держав у повітряному просторі. Саме розвиток науково-технічної революції та регламентація міжнародних повітряних польотів дали поштовх для створення даних норм. Держави, згідно з принципом верховенства на своїй території, почали закріплювати в нормах національного законодавства положення про виключний суверенітет над своїм повітряним простором.

Повітряне право – це галузь права, яка складається із принципів і норм, що регулюють відношення між суб'єктами права в зв'язку з використанням авіацією повітряного простору над державними й міжнародними територіями.

Французько-німецька угода 1913 року була першим в історії документом з повітряного права, що зіграв важливу роль в остаточному визначенні позицій держав щодо того, яким повинен бути режим повітряного простору, розташованого над державною територією: вільним для польотів будь-яких повітряних суден або підлеглим влади суверенної держави. З появою перших літаків на початку ХХ ст. у доктрині міжнародного права розгорнулася гостра дискусія щодо режиму повітряного простору та прав держав щодо нього в межах їх сухопутної території. На думку одних вчених повітряний простір над державною територією має бути вільним і відкритим для польотів повітряних суден. Інші ж відстоювали необхідність поширення суверенітету на повітряний простір, розташоване над державною територією. Особливо наполегливо